

Självständigt arbete i krigsvetenskap

<i>Författare Magnus Fällman, Kadett vid den 215:QRZN, den återuppståndna</i>	<i>Program OP 07-10</i>
<i>Handledare Magnus Christiansson vid Förvarshögskolan Övlt Ragnar Strandberg vid Förvarshögskolan</i>	
Maktdemonstration Kaukasus	
<p>Augusti 2008, Ryssland går in i Georgien med en överväldigande militär styrka i syfte att som man säger, avbryta folkrättsliga kränkningar i utbrytarrepublikerna Syd Ossetien och Abkhasien. Men var det verkligen det som var huvudsyftet med operationen? Eller var Georgienkriget Rysslands tillfälle att för omvärlden visa att Ryssland återigen är en stormakt? Nästan två år senare släpps en ny militärdoktrin, <i>Den Ryska Federationens Militärdoktrin 2010</i>, finns det ett samband mellan det överraskande <i>Georgienkriget</i> och den nya ryska doktrinen?</p> <p>Det främsta syftet med den här uppsatsen är att genom att utgå ifrån två av de taktiska grundprinciperna, <i>kraftsamling</i> och <i>vilseledning</i>, undersöka om det faktiskt finns ett samband mellan kriget och doktrinen. Finns det händelser under kriget och formuleringar i doktrinen vilka överensstämmer med definitionen av <i>Kraftsamling</i> och <i>Vilseledning</i> som tyder på ett samband däremellan? Det är det jag avser att svara på med denna uppsats. Avsikten med uppsatsen är även att för läsaren beskriva <i>Georgienkriget</i> och händelseförloppet däri, samt att kortfattat beskriva <i>den Ryska federationens militärdoktrin 2010</i> utifrån den svenska försvarsavdelningen i Moskvas översättning. Syftet med uppsatsen är även att belysa exempel på kraftsamling och vilseledning, både ur doktrinen och ur kriget.</p> <p>Nyckelord: Georgienkriget, Georgien, Ryssland, Den Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, Kraftsamling, Vilseledning.</p>	

Power Demonstration Caucasus

August 2008, Russia goes into Georgia with an overwhelming military force to which it is said, stop violations of international law in the breakaway provinces of South Ossetia and Abkhazia. But was that really the main aim of the operation? Or was the war in Georgia Russia's opportunity to demonstrate to the world that Russia is once again a major player on the international scene? Almost two years later a new military doctrine was released, the *Russian Federation Military Doctrine 2010*, is there a link between the surprising war in Georgia and the new Russian doctrine?

The main purpose with this essay to investigate, through the view of two of the principles of war, *Concentration* and *Deception* if there is a link, or connection, between the war and the doctrine. Are there actions during the war and paragraphs in the doctrine suggesting such a connection? That is what the author aims to answer with essay. The purpose with this essay is also to the reader describe the war and shortly describe *the Russian Federation Military Doctrine 2010*. The purpose with this essay is also to present examples of *Concentration* and *Deception* from the doctrine and the war.

Key words: War in Georgia, Georgia, Russia, the Russian Federation Military Doctrine 2010, Concentration , Deception.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund	4
1.1.1 Tidigare forskning	4
1.2 Syfte, frågeställning, metod och disposition	5
1.2.1 Syfte	5
1.2.2 Frågeställning	5
1.2.3 Förtydligande av frågeställningen	5
1.2.4 Disposition	6
1.2.5 Dispositionsförklaring	6
1.2.6 Metodmodell	7
1.3 Avgränsning	7
1.3.1 Antaganden	8
1.4 Källor	8
2. Varför krigföringens principer?	9
2.1 Krigföringens principer	9
2.1.1 Principen om vilseledning	10
2.1.2 Principen om koncentration	11
3. Georgienkriget, RMD2010, jämförelse och diskussion	12
3.1 Georgienkriget	12
3.2 Den Ryska federationens Militärdoktrin 2010	15
3.3 Kraftsamling, RMD2010 och Georgienkriget	17
3.3.2 Exempel 1	17
3.3.3 Exempel 2	18
3.3.4 Exempel 3	19
3.4 Vilseledning, RMD2010 och Georgienkriget	20
3.4.1 Exempel 1	20
3.4.2 Exempel 2	21
3.4.3 Exempel 3	22
3.5 Diskussion utifrån jämförelsen	23
3.5.1 Finns det ett samband utifrån principen kraftsamling?	23
3.5.2 Finns det ett samband utifrån principen vilseledning?	23
3.5.3 Avslutande diskussion	24
4. Diskussion av resultatet	25
5. Behov av ny forskning	25
6. Sammanfattning	25
7. Litteratur- och källförteckning	27

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Ämnet rysk säkerhetspolitisk utveckling intresserar mig väldigt mycket och ända sedan *Georgienkriget* inträffade 2008 har jag velat skaffa mig en djupare förståelse för bakgrunden till det hela men även i hur ryska och georgiska förband agerade både på operativ och taktisk nivå. *Georgienkriget* inträffade i en period då den svenska Försvarsmakten var under hård press från politiskt håll att spara pengar, producera förband och lägga ner regementen. Detta som en logisk följd av lång tid av stabilitet i närområdet och ökat rysk – europeisk samarbete. Kriget kom som en blixtnedslag från en klarblå himmel och fick många att inse att krig och konflikt i vårt närområde kanske inte är så osannolik som vi har vant oss vid att tro. Det är blandningen av svensk militär och säkerhetspolitisk utveckling de senaste tjugo åren, mitt eget militära intresse och *Georgienkrigets* chockartade effekt på omgivningen som fick mig att verkligen försöka sätta mig in i och förstå kriget. När sedan *den Ryska Federationens Militärdoktrin 2010* publicerades och översattes till svenska väcktes mitt intresse i att undersöka om det finns ett samband mellan kriget 2008 och doktrinen 2010.

1.1.1 Tidigare forskning

Kadett Martin Svensson, *Yrkesofficersprogrammet 06/09 MHS-H¹*, har producerat en uppsats som behandlar *Georgienkriget* på ett liknande sätt som min uppsats. Syftet med den uppsatsen är att undersöka om den ryska operationen mot Georgien utfördes enligt de ryska principerna för vilseledning, eller *maskirovka*.

Kadett Svenssons slutsats är följande

”Den ryska militära operationen mot Georgien mellan den 7 och den 12 augusti 2008 är att betrakta som en operation utförd till någon del enligt principerna för maskirovka, som vi känner dem idag.”²

I sin uppsats kommer han bland annat fram till att någon form av vilseledning de facto låg till grund för den ryska insatsen i Georgien, vilket förmodligen låg till grund för den rundgång som sannolik uppstod hos de georgiska beslutsfattarna.³

Uppsatsen är i min mening huvudsakligen kvantitativ till sin form och redovisar på ett matematiskt sätt bevis i syfte att svara på frågeställningen. Denna uppsats ligger i sin natur väldigt nära min egen då den behandlar rysk taktik i samband med *Georgienkriget* samtidigt som den har sin utgångspunkt i begreppet vilseledning. Även min uppsats har rysk taktik och dels vilseledning som utgångspunkt, skillnaden mellan uppsatserna är dock att jag i min uppsats genomför en jämförelse mellan doktrinen och kriget. I syfte att bland annat begränsa omfånget av den jämförelsen har jag valt begreppen kraftsamling och

¹ *Militärhögskolan Halmstad*

² Kadett Martin Svensson, *Rysk – Georgiska kriget, Rysk maskirovka eller georgisk rundgång?* (Försvarshögskolan: 2009) permalänk: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:fhs:diva-104> s.27

³ Svensson, *Rysk Maskirovka eller georgisk rundgång* s.25

vilseledning som utgångspunkter. Bland annat på grund utav det Kadett Svensson konstaterar i sin uppsats, just att vilseledning, *maskirovka*, faktiskt är och har varit en av grundpelarna på vilken rysk krigföring historiskt sett har vilat på.

Min förhoppning är att våra båda uppsatser kompletterar varandra och där Kadett Svensson konstaterar förekomsten av vilseledning under *Georgienkriget* tar min uppsats vid och behandlar även begreppet *kraftsamling* samt *den Ryska Federationens Militärdoktrin 2010(RMD2010)*.

1.2 Syfte, frågeställning, metod och disposition

1.2.1 Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om det, utifrån principerna *Kraftsamling* och *Vilseledning*, finns ett samband mellan *Georgienkriget* och den *Ryska federationens Militärdoktrin 2010(RMD2010)*. Det jag i min uppsats gör är att identifiera exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* i doktrinen vilka jag sedan jämför med kriget, för att på så sätt undersöka om det finns händelser däri som är jämförbara med formuleringar i doktrinen. Resultatet av jämförelsen skulle då påvisa huruvida det finns ett samband eller ej. De exempel jag i doktrinen identifierar är självfallet inte av ryska myndigheter uttalade exempel på *Kraftsamling/Vilseledning*, det är snarare författarens tolkning som är avgörande för vad som i doktrinen och kriget kan uppfattas som exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning*. Således syftar även uppsatsen till att belysa exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* i doktrinen och i kriget.

1.2.2 Frågeställning

Min frågeställning är:

Finns det ett samband mellan den Ryska federationens Militärdoktrin 2010 och Georgienkriget 2008?

- utifrån aspekterna Kraftsamling och Vilseledning?

1.2.3 Förtydligande av frågeställningen

Sambandet som söks mellan doktrinen och kriget är huruvida exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* ur doktrinen återfinns i kriget. Finns det överensstämmande exempel är svaret på frågeställningen ja, det finns ett samband, finns det inte överensstämmande exempel är svaret således nej.

Jag söker alltså inte ett kausalsamband, eller orsakssamband mellan kriget och doktrinen. Det jag snarare gör är att pröva om och hur doktrinens aspekter passar på Georgienkriget, jag tar identifierade exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* ur doktrinen och applicerar dem på kriget, resultatet av detta antingen påvisar eller motbevisar att ett samband däremellan existerar.

Det kan uppfattas självklart att det finns något slags samband mellan kriget och doktrinen, det är trots allt en rysk doktrin som jämförs med rysk krigföring. I syfte att konkretisera frågeställningen något söker jag därför ett samband utifrån några av krigföringens grundprinciper. Varför jag valt att utgå från just *Kraftsamling* och *Vilseledning* återkommer jag till under **kapitel 2**.

Syftet med att söka ett samband är att på ett vetenskapligt sätt bevisa eller motbevisa en koppling mellan kriget och doktrinen, slutsatserna i min uppsats skulle således kunna lägga grunden för vidare forskning i ämnet.

1.2.4 Disposition

Inledningsvis

Beskriver jag och redogör för begreppet krigföringens grundprinciper och vad begreppet har för relevans i min uppsats. Därefter genomför jag en djupare beskrivning av två grundprinciper, vilka jag avser utgå från i mitt arbete, och framför allt redogörs varför jag avser att utgå från dessa två och inte samtliga grundprinciper. Därefter sker en beskrivning av *Georgienkriget* där jag kortfattat i kronologisk ordning redogör för händelseförloppet. Detta i syfte att ge läsaren en uppfattning om kriget och dess händelseförlopp snarare än att fullständigt redovisa till läsaren all fakta i ämnet. Efter det följer en sammanfattande beskrivning av *RMD2010*, i syfte att ge läsaren en uppfattning om doktrinen och viss förståelse om dess innehåll.

Därefter

Presenterar jag sex exempel ur doktrinen, tre av vilka jag anser vara exempel på kraftsamling och tre på vilseledning. Därefter diskuterar jag huruvida det som står i doktrinen stämmer överens med definitionen av principerna och jämför dem sedan med kriget.

Avslutningsvis,

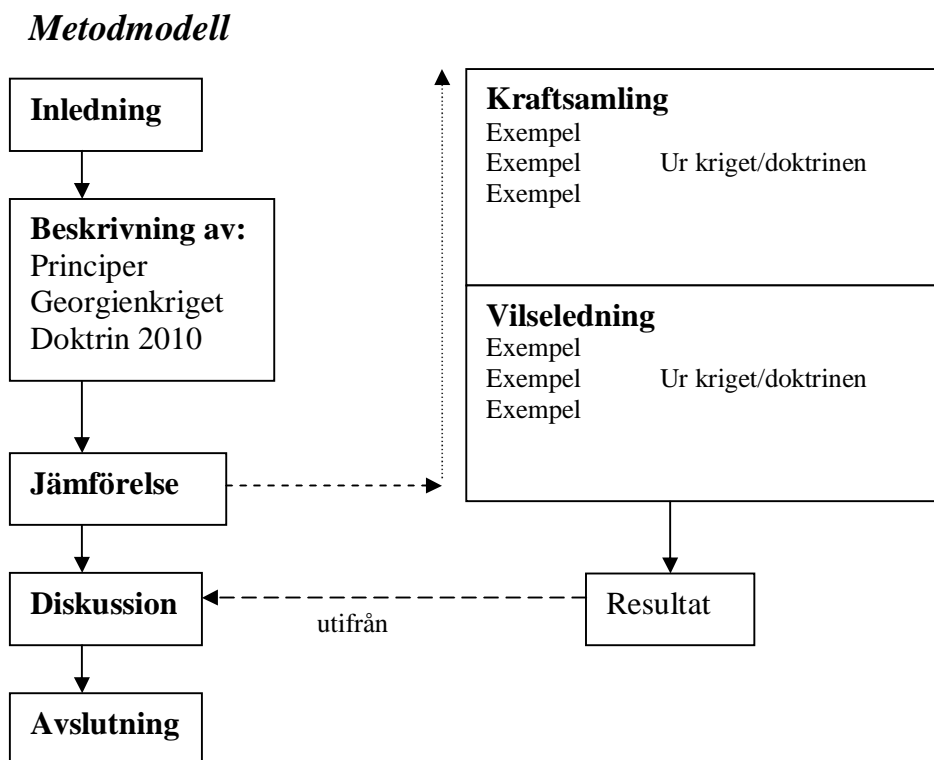
Svarar jag på frågeställningen genom diskussion, där diskuterar jag huruvida de exempel jag identifierat och resultatet av jämförelsen tyder på ett samband mellan kriget och doktrinen.

1.2.5 Dispositionsförklaring

Syftet med beskrivningarna är att läsaren skall få en förståelse för principerna, kriget och doktrinen. Definitionen av principerna och min subjektiva bedömning ligger till grund för varför just de exempel jag valt i min uppsats får representera en möjligtvis bredare verklighet, troligen finns det många fler exempel av kraftsamling och vilseledning men av tids och utrymmesskäl är jag tvungen till att begränsa jämförelsen till sex exempel. Uppsatsen är i sin utformning kvalitativ och inte kvantitativ då textanalys och diskussion till större del ligger till grund för hur jag svarar på frågeställningen. Uppsatsen har ett förståelseinriktat syfte där beskrivningarna, jämförelserna och diskussionerna syftar till att läsaren förhoppningsvis får både kunskap och förståelse i ämnet.

1.2.6 Metodmodell

Här nedan redovisas en metodmodell vilken avser att förtydliga hur jag avser strukturera min uppsats.



1.3 Avgränsning

Uppsatsen kommer endast att omfatta tidsperioden strax innan *Georgienkriget* och förloppet under själva kriget. Jag kommer inte att behandla efterspelet då detta är irrelevant för det jag avser undersöka samt på grund av den avgränsning i tid jag känner här är både lämplig och nödvändig. Anledningen till att jag valt *Georgienkriget* som utgångspunkt och till exempel inte kriget i Tjetjenien är bland annat på grund utav att *Georgienkriget* var ett relativt snabbt avklarat intermezzo vilket gör det mycket mer överskådligt och lättstuderat.

Doktrinen jag kommer att utgå ifrån är *Den Ryska federationens militärdoktrin 2010*, jag kommer alltså inte utgå ifrån den militärdoktrin från år 2000 som annars skulle kunna ligga till grund för en jämförelse. Enligt Totalförsvarets Forsknings Institut(FOI) så är de senare doktrinerna och då företrädesvis den senaste, mycket mer överensstämmande med övriga säkerhetspolitiska dokument, och hur man i verkligheten förhåller sig till det som står skrivet.⁴ Detta samt att jag hoppas att uppsatsen underlättar vidare forskning i ämnet, rysk modern krigföring, bidrar till att jag valt den senaste ryska doktrinen som utgångspunkt. Jag behandlar som bekant inte tidigare doktriner i min uppsats, uppsatsen avser alltså inte svara på huruvida

⁴ Totalförsvarets Forsknings Institut, *RMD2010: appendix till FOI memo 3097*(Stockholm:FOI 2010-02-09)s.7-8

det finns ett samband mellan *Georgienkriget* och tidigare doktriner, vilket det på många sätt förmodligen finns.

Jag kommer att utgå från vad *Doktrin för markoperationer*, *Doktrin för gemensamma operationer* och vad *Militärteorins grunder* samt den Sovjetiska Militärenckyklopedin definierar grundprinciperna som. De lärda har alla olika definitioner om dessa principer men i syfte att ha en fast grund i vilken jag utgår från väljer jag dessa definitioner som utgångspunkt. Utöver definitionerna kommer även min subjektiva åsikt om vad som är *kraftsamling* respektive *vilseledning* färga jämförelsen, min subjektiva åsikt bygger på fyra år av militär tjänstgöring, varav tre på militärhögskolan Karlberg. Under **kapitel 2** redovisas principerna *Kraftsamling* och *Vilseledning*, den ryska definitionen redovisas även den.

Jag har i min uppsats valt att endast behandla den militära doktrinen, det finns flera andra nyligen släppta ryska säkerhetspolitiska dokument och doktriner vilka även de självfallet förtjänar en motsvarande jämförelse, av tid och relevansskäl avser jag dock endast behandla *Den Ryska Federationens Militärdoktrin 2010*.

Jag har i min uppsats valt att försöka begränsa mig till att göra en *kvalitativ textanalys* i så stor utsträckning som möjligt, syftet med det går i linje med mitt förståelseinriktade syfte jag i övrigt har med min uppsats.

1.3.1 Antaganden

I syfte att kunna svara på min frågeställning har jag valt att utgå från två av de taktiska grundprinciperna, *kraftsamling* och *vilseledning*. I och med att jag har gjort detta har jag medvetet valt att utgå ifrån att det faktiskt finns exempel av *kraftsamling* och *vilseledning* både under *Georgienkriget* samt i **RMD2010**. Antagandet bygger bland annat på det Kadett Svensson kom fram till i sin uppsats. Antagandet bygger även på en personlig reflektion där jag anser att krigets grundprinciper som begrepp helt enkelt beskriver människans agerande i olika situationer. Vilket således innebär att grundprinciperna går att applicera på all mänsklig verksamhet, inklusive utformande av doktriner och i krigföring.

1.4 Källor

- Svensk översättning av *Ryska federationens Militärdoktrin 2010*(**RMD2010**)⁵ är försvarsavdelningen i Moskvas översättning av **RMD2010**. Den 15 sidor långa översatta doktrinen behandlar bland annat militära faror och hot mot Ryssland, inrikes och utrikes sådana, samt en lista över huvudsakliga militära hot. Vidare behandlas Rysslands försvarspolitik, vilken anger grundförutsättningarna och målsättningarna med försvarspolitiken. Utveckling och behov hos de militära styrkorna samt vilka uppgifter det militär industriella komplexet avhandlas även det.

Problemet med alla översättningar är att ofta så missas den verkliga innebörden av vad som skrivs. Hur man skriver orden och i vilket sammanhang kan helt vara avgörande för vad man vill säga, om detta sedan översätts ”fel” eller ovarsamt missas det

⁵ Försvarsmakten, Svensk översättning av *Ryska federationens militärdoktrin 2010* (Försvarsavdelningen Moskva 2010-02-10)

essentiella. Det kanske framgår vad som sägs, men inte vad som menas. Jag väljer dock att utgå ifrån att de översättare som översatt doktrinen har gjort det på ett trovärdigt och till sanningen värdigt sätt.

Jag avser använda denna översatta version när jag gör min fallstudie av *Ryska federationens Militärdoktrin 2010*, översättningen får alltså representera originalet. Källan anser jag vara trovärdig då det är en av Försvarsmakten publicerad handling, översatt av försvarsavdelningen i Moskva. Doktrinen består dock av två delar, en hemlig och en öppen, då jag inte har tillgång till den hemliga så kommer endast den öppna delen ligga till grund för arbetet. I och med det så finns risken att jag missar viktigt innehåll som möjligtvis skulle kunna påverka uppsatsen i en annan, oväntad riktning.

2. Varför krigföringens principer?

2.1 Krigföringens principer

”Av naturliga skäl fokuseras en stor del av det militära tänkandet på hur man uppnår seger i krig. Ett av de tydligaste uttrycken för detta har varit att ta fasta på de så kallade krigföringens principer. Dessa principer har inte formulerats av någon enskild tänkare utan bör snarast ses som en slags samlad visdom. Att försöka identifiera riktlinjer för hur krig kan vinnas är fullt förståeligt ur en praktikers synvinkel.”⁶

Nedan följer en förklaring till varför jag avser att använda några av krigföringens grundprinciper som verktyg i min jämförelse. Efter det följer en djupare beskrivning av de två principer jag avser nyttja och en förklaring till varför jag avser att nyttja just dem.

”Krigföringens principer kan betraktas som ett hjälpmedel för analys, som gör det möjligt att strukturera och betrakta verkligheten genom att använda olika perspektiv”⁷

Min teori är att jag med hjälp av några av de taktiska grundprinciperna kan svara på min frågeställning. Jag avser att använda principerna som ett verktyg, där jag med hjälp av dem på ett tydligt sätt kan identifiera exempel ur *RMD2010* och *Georgienkriget*. Detta i syfte att genomföra en jämförelse där jag analyserar de båda fenomenen utifrån samma förutsättningar, trots att de är till väsen skilda ting. Anledningen till att jag valde de taktiska grundprinciperna som verktyg i min jämförelse är att de får anses vara grundläggande i all slags krigföring, både från de teorier som ligger till grund för kriget, doktriner etcetera, samt i själva operationens natur. Viktigt att vara medveten om är att principerna inte kan rangordnas förutom på ett subjektivt plan, de är alla avgörande på olika sätt och vid olika tillfällen, ibland är de samverkande, ibland är de motverkande.⁸

⁶ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins Grunder* (Stockholm: Försvarsmakten 2004) s.119

⁷ Försvarsmakten, *Doktrin för gemensamma operationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005) s.62

⁸ Försvarsmakten, *Doktrin för Markoperationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005) s.36

2.1.1 Principen om vilseledning

*”Vilseledning är en planerad och från vår sida aktiv verksamhet för att uppnå ett visst syfte. Vilseledning innebär att lura motståndarens ledning och sensorer...”*⁹

Utan tvekan en av krigskonstens äldsta trick, att lura sin motståndare till att tro något vilket inte är sant. Genom att vilseleda motståndaren kan vi få honom att fatta beslut på felaktiga, ofullständiga eller inaktuella underrättelser vilket i slutändan gynnar oss.¹⁰ Det måste dock finnas sätt att bekräfta effekten av vilseledningen, lyckades den? Lyckades den inte?

*”Döljandets och vilseledandets konst kommer, enligt min uppfattning, med största sannolikhet fortfarande att vara en bärande politisk och militär kraft även i ett postkommunistiskt Ryssland i framtiden och därför styra utvecklingen av ryska doktriner och strategier”*¹¹

Principerna för Maskirovka¹² som togs fram under Sovjettiden kommer alltså enligt Lars Ulfving att fortsätta att forma både doktriner och strategier, och även i slutändan hur den ryska militären praktiserar sin operationsteori. Principen, om den tillåts kallas det, har alltid varit av stor vikt i den ryska krigskonsten vilket gör den intressant som verktyg i min uppsats.

Anledningen till att jag har valt att använda principen vilseledning som verktyg i min jämförelse är bland annat på grund utav att den ryska krigföringen under historiens lopp har visat sig innehålla väldigt många inslag av just vilseledning samt att dessa principer bedöms vara fortsatt aktuella i rysk krigföring. Dessutom har jag under ett antal gånger innan påbörjandet av denna uppsats noterat just förekomsten av vilseledning i den ryska taktiken i samband med *Georgienkriget*. Vilket således även det fick mig att vilja analysera kriget utifrån denna princip. Vilseledning är spännande då det ofta föreligger underrättelseverksamhet och annan verksamhet som inte är direkt militär men som ofta syftar till militära mål. Vilseledning är ett rävspel, ibland avslöjas bluffarna, ibland inte.

Vilseledning i form av skenmål och skenåtgärder syftar främst till att:¹³

- Undgå upptäckt
- Öka våra möjligheter till överlevnad
- Behålla ett högt stridsvärde
- Få motståndaren att avslöja sig genom att verka
- Tära på motståndarens resurser och sänka hans stridsvärde
- Få motståndaren att vidta felaktiga motåtgärder eller vidta dem för sent.

⁹ Försvarsmakten, *Doktrin för Markoperationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005) s.38

¹⁰ Försvarsmakten, *Doktrin för Markoperationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005) s.38

¹¹ Lars Ulfving, *Rysk krigskonst* (Stockholm: Försvarshögskolan, 2005) s. 15.

¹² *Maskirovka* kan beskrivas som ett samlingsnamn för döljandets och vilseledandets konst.

¹³ Försvarsmakten, *Doktrin för Markoperationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005) s.39

Sovjetisk/Rysk definition av **Maskirovka**:

”Konsten att säkerställa framgång i strid, bestående av ett komplex av åtgärder för att vilseleda avseende läge och stridsvärde hos förband och objekt och stridsplaner...”¹⁴

2.1.2 Principen om koncentration

”En av de viktigaste principerna inom krig och krigföring är förmågan att i tid och rum koncentrera sina egna resurser och skapa lokal överlägsenhet i förhållande till motståndaren”¹⁵

Principen om koncentration benämns eller uttrycks ofta som principen om *kraftsamling*.¹⁶ Denna princip är intressant på många sätt, framför allt så är den en i många fall avgörande princip för huruvida man kan slå en motståndare eller inte. Svagare militära styrkor som kraftsamlar sina styrkor i tid och rum kan genom att göra detta lyckas slå en annars överlägsen motståndare. Intressant är även att militära styrkor som är kvalitativt underlägsna men som lyckas kraftsamla och nå lokal överlägsenhet kan få ett övertag mot en motståndare som totalt sett är överlägsen.¹⁷ Principen är helt klart en av de mest avgörande, *Antoine Henri Jomini* gick så långt att han menade att hela krigskonsten kunde reduceras till förmågan att kraftsamla de egna styrkorna vid den avgörande punkten.¹⁸ Scenario ett: En rent matematisk översättning av kraftsamling skulle kunna vara följande, motståndaren är grupperad med 100 soldater, i syfte att nå lokal överlägsenhet och således kunna slå motståndaren samlar vi ihop 200 soldater och går till anfall. Den något förenklade förklaringen till vad kraftsamling är kanske beskriver hur det praktiserades under Napoleonkrigen, på det moderna slagfältet innebär det snarare något helt annat.

Om man idag genomför en kraftsamling syftar man snarare till att man samlar elden från olika system, grupperade från nära till mycket långt ifrån varandra mot en motståndare eller mot en motståndares förmåga. Scenario två: En kraftsamling mot motståndaren skulle alltså kunna vara att jag skickar alla mina långdistansrobotar mot motståndarens ledningssystem, jag skickar alltså robotar som kan vara grupperade vart som helst i världen mot mål som kan vara utspridda över en mycket stor yta, jag kraftsamlar resurser mot system. Begreppet kraftsamla kan alltså ses ur många olika infallsvinklar och att kraftsamla kan då innebära allt från scenario ett till scenario två.

Anledningen till att jag valt att använda principen koncentration/kraftsamling som ett av verktygen för att kunna svara på frågeställningen är att begreppet representerar ett i krig ofta avgörande konststycke. Dessutom representerar den allt från vad att samla ihop soldater i syfte att uppnå numerär överlägsenhet till att koncentrera olika vapensystem mot motståndarens förmågor. Den ryska krigföringen har under historiens ofta visat sig innehålla stora mått av kraftsamling som en av de avgörande framgångsfaktorerna, bland annat på grund utav den teknologiska underlägsenhet de ryska militära styrkorna i jämförelse med sin

¹⁴ Lars Ulfving, *Den stora maskeraden – Sovjetrysk militär vilseledning* (Stockholm: Försvarshögskolan 2000) s.63. Definition ur *Sovjetiska militärenckyklopedin* (Berlin, Tysk utgåva 1964)

¹⁵ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins grunder s.132*

¹⁶ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins grunder s.132*

¹⁷ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins grunder s.133*

¹⁸ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins grunder s.133*

motståndare ofta haft, vilket så ofta var fallet under *Andra Världskriget*. Kraftsamlingen syftade då till att med en så stor numerär överlägsenhet som möjligt mätta fienden och således övervinna motståndarens teknologiska överlägsenhet. Även när man teknologiskt sett inte har varit underlägsen har kraftsamling skett i syfte att så snabbt som möjligt nå ett avgörande, exempel på detta är *Finska Vinterkriget*, *Fortsättningskriget* och *Georgienkriget*.

3. Georgienkriget, RMD2010, jämförelse och diskussion...

3.1 Georgienkriget

Under denna punkt beskriver jag kortfattat Georgienkriget i en kronologisk följd med ett antal viktiga datum redovisade. Till grund för beskrivningen ligger viljan att ge läsaren en uppfattning om kriget och dess förlopp. Under resans gång uppmanar jag läsaren att återkomma till kartan jag redovisar som *bilaga 1* i syfte att enklare kunna få en bild av situationen.

Georgienkriget

Invasionen av Georgien kom utan tvekan som en överraskning för många och som en chock för andra. Det framgick nu med all önskvärd tydlighet att Ryssland från och med denna stund är villigt att använda militärt våld mot intilliggande stater.¹⁹ Ryssland hade under flera år fört en allt mer aggressiv politik gentemot Georgien vilket ledde till en växande oro hos analytiker om att Moskva aktivt sökte en militär konfrontation.²⁰ I syfte att tämja medierna och att få sympati för invasionen den 8 augusti 2008 försökte ryssarna att förmedla en bild av att man helt enkelt måste ingripa med militärt våld som ett svar på georgiernas ”attack” mot Tskhinvali, Syd Ossetiens huvudstad.²¹ Inledningsvis lyckades denna taktik men allt eftersom bilden klarade om vad som egentligen hände började det framgå mer och mer att ryssarnas ingripande inte var reaktivt. Mer och mer började nämligen peka mot att invasionen var mycket väl planerad och förberedd.²²

Inom bara några dagar uppehöll sig 10 000-tals trupper, stridsvagnar och pansarfordon i Georgien, trots att Moskva signerade ett eldupphör avtal vägrade man systematiskt att praktisera det.²³ Det finns alltså mycket som tyder på att invasionens syfte knappast var av interventionell karaktär utan snarare av maktprojiceringskäl. Nu kunde man visa världen att även om NATO´s²⁴ armar sträcker sig fram till den ryska gränsen tvekar man inte på att använda sig utav militärt våld för att kuva stater i dess närhet.

¹⁹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russia's War in Georgia: Causes and implication for Georgia and the World* (Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program, Aug 2008) s.3-4

²⁰ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.3-4.

²¹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.3-4.

²² S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russia's War in Georgia* s.5

²³ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.4

²⁴ *North Atlantic Treaty Organisation*

Motsättningar inom Georgien

Under 2004 sjösatte georgierna en antismugglingsoperation i Syd Ossetien i syfte att hindra den utom kontroll smuggling som pågick och för att återta auktoriteten i området. Följden av denna operation blev stridigheter mellan georgiska trupper och Syd Ossetiska separatister.²⁵ Under vintern 2005 vann *Sergei Bagapsh* presidentvalet i Abkhazien, hans motståndare stöddes av Moskva regeringen, när denne förlorade valet innebar det istället att Moskva utövade stora påtryckningar mot *Bagapsh* vilket slutade i att hans tidigare motståndare nu fick vice president posten, ansvarig för säkerhetsfrågor. Allteftersom utnämndes allt fler ryska militära befälhavare till höga poster inom den Abkhaziska ledningen. Vid den här tidpunkten presenterar den georgiske presidenten *Saakashvili* ett fredsförslag både till den Abkhaziska regeringen och till den Syd Ossetiska, båda avvisas.²⁶

Våren 2006, ryssarna bygger en militärbas i Syd Ossetien, strax norr om huvudstaden Tskhinvali. Basen uppges ha en omfattande förmåga till drivmedelspåfyllning för stridsvagnar och bepansrade fordon, internationella observatörer saknar tillträda till området.²⁷ I september- oktober samma år utvisas sex stycken ryska underrättelseagenter efter anklagelse om spionage. Ryssarnas svar på detta är minst sagt kraftigt, ett fullständigt ekonomiskt embargo mot Georgien träder i kraft. Georgiska medborgare i Ryssland utvisas och georgiska företag undersöks av de ryska myndigheterna. Mer eller mindre alla förbindelser mellan Ryssland och Georgien bryts.²⁸

Georgiska byar i Kodori Gorge, Abkhazien, attackeras i mars 2007, attacken kommer från av de Abkhaziska myndigheterna kontrollerade områden och understöds av ryska attackhelikoptrar.²⁹ I april 2008 på NATO mötet i Bukarest så förnekas Georgien ett NATO medlemskap, eller ett så kallat Member Action Plan vilket i slutändan brukar leda till ett medlemskap. Både Georgien och Ukraina försäkras dock om att de någon gång i framtiden kommer att erbjudas ett medlemskap.³⁰

Den 21 april 2008 skjuts ett georgiskt UAV(Unmanned Aerial Vehicle) ned över Abkhazien, på filmen från UAVn kan man se hur stridsflygplanet av typ MIG-29 skjuter ned UAV'n. Det finns dessutom radarbilder som visar på att ett stridsflygplan lyfter från Abkhaziskt territorium för att sedan efter attacken bege sig in i ryskt luftrum. Ryssland hävdar dock att UAV'n blev nedskjuten av Abkhaziskt luftvärn och inte av något Ryskt stridsflyg.³¹ Senare samma månad hävdar ryssarna att Georgien har utökat sin trupp närvaro i Kodori Gorge området i syfte att förbereda en invasion av Abkhazien, att en georgisk truppförstärkning skulle skett dementeras dock av FN observatörer i området.

Mellan april och fram till juli fortsätter situationen att försämrats, relationerna mellan Georgien och triaden(Ryssland, Syd Ossetien och Abkhazien) blir bara frostigare för var dag

²⁵ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.5

²⁶ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.5-6

²⁷ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.6

²⁸ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.6

²⁹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.8

³⁰ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.8

³¹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War in Georgia* s.9

som går. Incidenter där soldater och civila på respektive sidor dödas inträffar ett flertal gånger och den Abkhaziska-Georgiska gränsen stängs till slut.³²

Juli 2008, ryssarna sätter igång *Kavkaz- 08*, en övning med runt 8000 deltagande soldater, hundratals stridfordon och ett 20- tal stridsflygplan, även luftburna soldater ur Pskov divisionen deltar i övningen. Ryska officiella menar att övningen är en sedan länge planerad anti- terrorist operation, man uppger även att övningen är till för att förbereda trupperna inför speciella fredsbevarande operationer i närområdet.³³ I slutet av juli utannonserar de ryska myndigheterna att man är klar med reparationerna av en 54 kilometer lång järnvägssträcka i Abkhazien, georgiska myndigheter hävdade tidigare att reparationerna av denna sträcka gjordes i syfte att förbereda en invasion.³⁴

Den 2 augusti 2008, ryska styrkor avslutar stor övningen ”Kavkaz-2008”, men istället för att återvända hem till sina baser så stannar trupperna kvar i sina positioner längs den georgiska gränsen. Relationen mellan Abkhazien, Syd Ossetien och Georgien når ett nytt lågvattenmärke. Den 6 augusti anländer cirka 50 ryska journalister till den Syd Ossetiska huvudstaden Tskhivali, anledningen till deras ankomst uppges vara att de tror att någonting kommer att hända.³⁵

Hårda strider

Den 7 augusti uppger Syd Ossetiska myndigheter att 17 personer har blivit skadade efter granatattacker mot huvudstaden Tskhivali samt mot några byar. Chefen för det Syd Ossetiska säkerhetsrådet uppger att Nord Ossetiska beväpnade grupper rör sig mot Syd Ossetien i syfte att kämpa mot de georgiska trupperna. Georgierna blir senare under kvällen informerade om att ryska militära fordonskolonner rör sig genom *Roki* tunneln (se *Bilaga 1*) mellan Nord och Syd Ossetien.³⁶

Den 8 augusti runt midnatt inleder de georgiska trupperna en attack mot vägen som förbinder *Roki* tunneln med Tskhivali, för att sedan fortsätta framryckningen mot den Syd Ossetiska huvudstaden. Under dagen uppger Georgiska myndigheter att man tagit kontroll över stora delar av konfliktzonen. Några timmar senare sätter den ryska krigsmakten igång en massiv motattack vilket tvingar georgierna ut ur Tskhivali.³⁷ Under hela den 8 augusti utsätts dessutom Georgien för upprepade cyber-attacker vilka släcker ned flertalet webbsidor.

Under den 9 augusti utsätts det georgiska inlandet för upprepade attacker där det ryska flygvapnet anfaller strategiska mål i hela Georgien. I syd Ossetien är styrkeförhållanden nu 2:1, rysk fördel. Den Ryska Svartahavsflottan avancerar även nu mot konfliktzonen. En andra front i kriget öppnas även nu i och med att Abkhaziska irreguljära förband går till attack mot georgiskt territorium³⁸. Stridigheterna fortsätter och intensifieras och den 11 augusti lyckas ryssarna ta kontroll över den georgiska staden *Gori*, vilket i praktiken delar Georgien i två

³² S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.10-11

³³ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.11-12

³⁴ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.10

³⁵ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.12-13

³⁶ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.13-14

³⁷ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.15

³⁸ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russia's War in Georgia* s.16

delar. När hotet mot huvudstaden *Tbilisi* blir uppenbart väljer de georgiska befälhavarna att koncentrera de georgiska styrkorna till försvaret av huvudstaden.³⁹

Eldupphör, eller?

Ett eldupphör avtal signeras men efterlevs inte, utan fortsatta ryska attacker mot det georgiska innandömet fortsätter att riva djupa sår i den georgiska själen. Ryska trupper avbryter dock en framryckning mot *Tbilisi* för att istället vända österut. Västerländsk media rapporterar att cirka 100 000 människor i konfliktområdet har blivit inhemskt placerade.⁴⁰

Ryska Svartahavsflottan har även blockerat samtliga georgiska hamnar i Svarta havet vilket omöjliggör georgisk handelstrafik.⁴¹ Eftermiddagen den 16 augusti inträffar en mycket intressant händelse, ryska trupper börjar dela ut ryska pass till populationen i den Syd Ossetiska byn Akhgori, efter samtal mellan den ryske presidenten *Dimitri Medvedev* och den franske presidenten *Nicolas Sarkozy* lovar ryssarna att de ska påbörja sin tillbakaryckning från georgiskt territorium den 18 augusti.⁴² Fram till den 25 augusti sker inga större tillbakaryckningar av rysk trupp, tillbakaryckningarna sker stegvis och mycket sakta.⁴³

Den 25 augusti uttrycks viljan i det ryska överhuset att Abkhazien och Syd Ossetien skall erkännas som självständiga stater, president *Medvedev* yttrycket sitt samtycke, starka västerländska reaktioner följer av detta.⁴⁴

Om man vill fördjupa sig ytterligare i händelseförloppet rekommenderar jag varmt *Russia's War in Georgia: Causes and implication for Georgia and the World*, vilken finns redovisad i källförteckningen. Jag har till stora delar utgått från den studien i ovanstående kapitel, originalet är dock mycket mer uttömmande och detaljerad.

3.2 Den Ryska federationens Militärdoktrin 2010

Inledning

Sist en militärdoktrin publicerades var år 2000, kort efter att *Vladimir Putin* hade tillträtt som president i Ryssland, så att hävda att **RMD2010** har varit efterlängtat är inte att underdriva. Doktrinen tillsammans med andra säkerhetspolitiska dokument är inte att tolka som *Dmitrij Medvedev* säkerhetspolitiska kurs, snarare bör de ses som en del i en process som pågått länge vilken syftar till att formulera en sammanhållen och långsiktig rysk säkerhetspolitik.⁴⁵

³⁹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.17

⁴⁰ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.18

⁴¹ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.17

⁴² S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.19

⁴³ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s.19-22

⁴⁴ S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russias War In Georgia* s. 22

⁴⁵ FOI analys, *RMD2010* , Appendix till FOI MEMO 3087 s.1

1. Allmänt

I den första delen ägnas stor vikt till att definiera en rad grundläggande begrepp som till exempel ”...*militär fara som beskrivs som något som kan leda till ett militärt hot*”⁴⁶. Vidare definieras militärt hot som en reell risk för en militär konflikt. Det intressanta är att denna gradering inte fanns i den tidigare militärdoktrinen från 2000 och förändrar något bilden av Natoutvidgningen som tidigare benämndes som ett militärt hot men nu benämns som en militär fara.⁴⁷

2. Militära faror och militära hot mot Ryssland

Bland annat beskrivs att risken för ett storskaligt krig där Ryssland deltar tycks minska men risken för militära faror på andra områden ökar.⁴⁸ I det här kapitlet listas utrikes och inrikes faror samt militära hot man kan se. Återigen nämns utvidgningen av NATO som en av de viktigaste militära farorna.⁴⁹ Intressant är även att militariseringen av rymden, skapande och grupperingen av strategiska missilförsvarssystem och strategiska konventionella vapensystem med hög precision nämns som militära faror.⁵⁰ Återigen kan man dra parallellerna till NATO utvidgningen.

3. Rysslands försvarspolitik

I kapitlet benämns vad den ryska försvarspolitiken främst syftar till ”...*att förhindra kapprustning; att begränsa och förhindra militära konflikter; samt att förbättra den militära organisationen, formerna och metoderna för användande av de Väpnade styrkorna och annan trupp.*”⁵¹

Vidare pratas det om de uppgifter den ryska militären har, bland annat nämns att skydda ryska medborgare utomlands i fredstid som en av uppgifterna, detta är en nyhet om än väntad med tanke på *Georgienkriget* där man hävdade nödvändigheten att skydda sina egna medborgare.⁵²

4. Tillgodoseendet av försvarets militär-ekonomiska behov

Avsnittet inriktar sig mot materiellsystemen till de väpnade styrkorna och andra styrkeformationer i Ryssland, samt till utvecklingen av det försvarsindustriella komplexet. Ledningssystem och informationssystem är ett av de områden där man betonar att en utveckling måste ske, dessutom betonar man vikten av att tillföra moderna högteknologiska vapensystem. Troligen identifierades bristerna i dessa områden under *Georgienkriget*.⁵³

⁴⁶ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.2

⁴⁷ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.2

⁴⁸ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.3

⁴⁹ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.3

⁵⁰ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.3

⁵¹ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.5

⁵² FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.5-6

⁵³ FOI analys, *RMD2010*, Appendix till FOI MEMO 3087 s.7

3.3 Kraftsamling, RMD2010 och Georgienkriget

Under rubriken 3.3 och 3.4 redovisas exempel ur doktrinen som författaren anser vara exempel på *Kraftsamling* respektive *Vilseledning*. Dessa exempel jämförs med händelser ur kriget som motsvarar formuleringarna i doktrinerna.

3.3.2 Exempel 1

I kapitel II. Militära faror och militära hot mot den Ryska federationen

”14. Militära konflikter kommer att utmärka sig genom sin kortvarighet; genom hög precision och förstörelsekapacitet under anfällen; genom snabbt manövrerande av trupp och eldgivning; och genom nyttjandet av olika mobila grupperingar. Att ta det strategiska initiativet, bevara stabiliteten hos den statliga och militära ledningen och säkerställa herraväldet på land, över hav och i luften och rymden kommer att bli avgörande faktorer för att uppnå satta mål.”⁵⁴

Även om denna formulering kanske inte påvisar att den ryska militären i sin taktik avser att i tid och rum kraftsamla sina styrkor anser jag ändå att det är en slutsats man kan dra. Genom att konstatera att framtida konflikter kommer att karakteriseras av kortvarighet, hög precision och förstörelsekapacitet menar jag på att det är en kraftsamling till åtminstone i tid, intensitet och effekt. En naturlig anpassning till krigets karaktär, alltså kort i tid och intensiv i förstörelse, torde innebära att de militära styrkorna anpassas och utformas för att kunna verka inom dessa ramar. Formuleringen skulle även kunna betyda att eftersom man moderniserar de militära styrkorna och således höjer dess kvalitet och förmåga, så kommer de framtida konflikter i vilka den ryska militären är inblandade att karakteriseras av högt tempo, hög intensitet och av kortvarighet.

Georgienkriget var ett relativt kort krig, vilket egentligen bara utkämpades under några dagar i augusti 2008. Om man inte räknar med de händelser som föranledde kriget och det pågående efterspelet som enligt den ryska doktrinen definieras som militär fara och militärt hot, dock inte som krig.⁵⁵ Som jag tog upp tidigare under beskrivningen av kriget var de ryska förbanden på plats mycket snabbt och opererade djupt in på georgiskt territorium inom bara timmar efter krigsutbrottet. Även om bevisen tyder på att de ryska styrkorna inte reagerade på händelseutvecklingen utan snarare var förberedda så måste man säga att de ryska styrkorna snabbt tog befälet över den situation vilken georgierna hade utlöst, man återtog det lilla initiativet georgierna hade skapat genom att anfälla Tskhivali. Mycket av det som står skrivet i detta stycke av doktrinen anser jag gå hand i hand med vad som bland annat karakteriserade *Georgienkriget*, kortvarigheten samt kraftsamlingen av de militära styrkorna i tid och rum. Återigen inte endast till numerären utan även en kraftsamling av vapensystem i syfte att med hög effekt nå uppsatta mål.

⁵⁴ *Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, översättning* s.5

⁵⁵ Försvarsmakten, *Ryska Federationens Militärdoktrin, översättning*(Försvarsavdelningen Moskva, 2010-02-10) s.2

I realiteten var dock faktiskt inte den ryska insatsen särskilt våldsamt till sin karaktär. Man lyckades uppnå målen relativt snabbt utan en massiv våldsinsats vare sig på marken, till sjöss eller i luften.⁵⁶ Man behövde helt enkelt inte en sådan kraftig mängd våld för att nå sina mål. Men man bör dock vara medveten om att de ryska styrkorna engagerade i Georgien, om så behövts hade kunnat höja våldsinsatsen.

3.3.3 Exempel 2

I kapitel II. Militära faror och militära hot mot den Ryska federationen

”15. Det som kommer att vara karakteristiskt för militär verksamhet är en växande betydelse för högprecisionsvapen, elektromagnetiska vapen, laservapen, infraljudsvapen, informationsledningssystem och obemannade flygfarkoster, liksom för atomdrivna marina farkoster med styrda robotiserade modeller av beväpning och materiel.”⁵⁷

I kapitel III. Ryska federationens försvarspolitik

Under punkten **33**. Under byggnationen och utvecklingen av de väpnade styrkorna och övrig trupp utgår ryska federationen från oundgängligheten i:

”e) att förse med moderna modeller av beväpning, militärmateriel och särskild materiel (faciliteter, utrustning och andra resurser) och att säkerställa ett kvalitativt användande av dem;”⁵⁸

Om en tidigare definition av kraftsamling har varit att man kraftsamlar i numerär så hävdar vissa numera att utvecklingen av vapensystem och förmågor innebär att man kraftsamlar i effekt istället för i numerär.⁵⁹ Formuleringen under punkt 15 i doktrinen tycker jag är ett påtagligt bevis på att man i Ryssland identifierar avancerade vapen på flera, om inte alla arenor, som militära faror och hot mot Ryssland. Min tolkning är alltså att en fortsatt utveckling av motståndarens förmågor innebär en fara och potentiellt hot mot den Ryska federationen. Men också att även den ryska militären allt mer kommer att befatta sig med de vapensystem som ovan nämns, det kan alltså vara så att man väljer att minska på numerären i syfte att satsa mer på högteknologiska vapen, en vilja som ryska myndigheter ofta påpekar..

Här har vi ett exempel som belyser kriget ur en annan aspekt, i doktrinen menas det att de vapensystem som står uppräknade kommer vara av växande betydelse. Under *Georgienkriget* visade det sig nämligen att det är en av de största nackdelarna som framför allt det ryska flygvapnet dras med, eller åtminstone drogs med. Främre eldledningssystem saknades mer eller mindre helt vilket innebar att markstyrkorna inte kunde få effektivt flygunderstöd av det ryska flygvapnet. Flyg och helikoptrar var oerhört sårbara mot moderna handburna robotsystem, vilket innebar relativt höga förluster i det ryska flygvapnet. Det ryska flygvapnet fick under *Georgienkriget* mer eller mindre helt förlita sig till frifallande och

⁵⁶ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* (Avdelningen för försvarsanalys: Stockholm 2008) s. 31

⁵⁷ Försvarsmakten, *Ryska Federationens Militärdoktrin, översättning* (Försvarsavdelningen Moskva, 2010-02-10) s.5

⁵⁸ *Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, översättning*, s.7

⁵⁹ Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins grunder* s.133

ostyrda bomber då man tycktes sakna förmågan till att kunna nyttja mer avancerade bomber och robotar, vilket kraftigt minskade effekten av flyginsatserna.⁶⁰ Vilket leder oss till formuleringen i det andra citatet här ovan ”...säkerställa ett kvalitativt användande av dem;”.

3.3.4 Exempel 3

I kapitel III. Ryska federationens försvarspolitik

Under punkten 27. Huvudsakliga uppgifter för de väpnade styrkorna och övrig trupp i fredstid:

”e) att stödja de väpnade styrkornas och övrig trupps förmåga att i god tid gruppera förband i potentiellt farliga strategiska riktningar, men även att stödja deras insatsberedskap;”⁶¹

Enligt mig ett klassiskt exempel på hur man kraftsamlar trupper i både tid och rum. Man pratar här om att i god tid gruppera förband i en viss riktning, alltså rum. En av de huvudsakliga uppgifterna för de väpnade styrkorna är alltså att möjliggöra förmågan till kraftsamling i en viss riktning, förmodligen i syfte att snabbt kunna nå lokal överlägsenhet i valt rum.

Som jag tidigare beskrev avslutades inte *Kavkaz- 08* den 2 augusti med att förbanden återvände hem till sina baser, var de däremot tog vägen var till den georgiska gränsen där de utgrupperades. Detta exempel är enligt mig mycket överensstämmande med vad doktrinen här ovan föreskriver. Det är inte otroligt, utan snarare troligt, att ryssarna mer eller mindre visste vad som komma skulle, och valde därför att i god tid placera ut förbanden i ”*potentiellt farliga strategiska riktning...*”. Förmågan att i god tid gruppera förband i potentiell farliga riktningar stämmer alltså väl överrens med vad man 2008 gjorde i praktiken.

⁶⁰ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustetet* (Avdelningen för försvarsanalys: Stockholm 2008) s. 34

⁶¹ *Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, översättning* s.7

3.4 Vilseledning, RMD2010 och Georgienkriget

3.4.1 Exempel 1

I kapitel II. Militära faror och militära hot mot den Ryska federationen

Under punkten 12. Karaktärsdrag för moderna militära konflikter:

”d) ökad betydelse av informationsstridsföring;⁶²”

Under punkten 13, egenheter hos moderna militära konflikter:

”d) tidigt (i förväg) genomförande av informationsstridsföring i syfte att uppnå politiska mål utan att nyttja militärt våld, men även i syfte att skapa gynnsamma reaktioner från världssamfundet kring nyttjandet av militärt våld.”⁶³

Att använda andra medel än de militära i syfte att nå uppsatta mål kan även det betraktas som krigföring, dock än på en annan nivå. Formuleringen: *”...informationsstridsföring i syfte att uppnå politiska mål utan att nyttja militärt våld, men även i syfte att skapa gynnsamma reaktioner från världssamfundet kring nyttjandet av militärt våld”*, anser jag mena på att genom till exempel påverka medier i en viss riktning kan man påverka världssamfundet och således vad det anser om nyttjandet av rysk militär. Att dölja sanningen, undvika att delge hela sanningen, delge viss information, förvränga information, vilseledande taktiker som då skulle kunna *”...skapa gynnsamma reaktioner från världssamfundet”*, vidare så pekar även doktrinen på den ökade betydelsen för informationsoperationer, *maskirovkan* är alltså i min mening fortfarande av betydande del i den ryska krigföringen. Teorin fungerar ungefär såhär, om jag vill använda våld på dig men vet med mig att genom att göra det kommer jag få mycket dålig publicitet. Om jag då kan övertyga de runt mig att jag har all rätt till och dessutom känner mig tvingad till att använda våld mot dig så kommer de förhoppningsvis inte att förkasta mig när jag väl använder våld.

”De första datorangreppen mot Georgien skedde redan den 20 juli 115 och var riktade mot den georgiska presidentadministrationens webbplats (www.president.gov.ge), och den server på vilken denna låg”⁶⁴

Dessa typer av angrepp mot den georgiska statsapparaturen kräver relativt omfattande förberedelser,⁶⁵ och i praktiken stänger de ner sidorna eller gör de oåtkomliga. Sammanlagt skedde ett stort antal angrepp mot georgiska hemsidor där bland annat försvarsdepartementet och inrikesdepartementet angreps, med stor sannolikhet var även civilpersoner inblandade i dessa cyberangrepp mot Georgien.⁶⁶

⁶² Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, **översättning** s.4

⁶³ Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, **översättning** s.5

⁶⁴ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.43

⁶⁵ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.43

⁶⁶ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.45

Kan målen med dessa informationsangrepp ha varit att förvränga motståndarens verklighetsuppfattning och således vilseleda honom? Genom att till exempel släcka ner ett stort antal samhällsviktiga hemsidor kan man ha skapat en informationsblackout hos den georgiska ledningen, eller i alla fall så kan det ha varit syftet. Formuleringen i doktrinen om ökad betydelse för informationskrigföring och den omfattande praktiseringen under kriget tyder på ett samband däremellan, faktum kvarstår dock, många av angreppen tros ha genomförts av civila aktörer, huruvida de opererade på order av ryska myndigheter eller ej är fortsatt oklart. Man bör också vara medveten om att den georgiska populationen vid tillfället knappast var särskilt beroende av Internet i det dagliga livet då endast cirka 7.8 procent av befolkningen hade tillgång till Internet.⁶⁷ Det i sig borde innebära att den georgiska populationen rent generellt sätt inte var särskilt känslig för påverkan via Internet men å andra sidan borde 7.8 procent räcka för att ryktesspridning skall kunna få fäste.

3.4.2 Exempel 2

I kapitel III. Ryska federationens försvarspolitik

Under punkten 27. Huvudsakliga uppgifter för de väpnade styrkorna och övrig trupp i fredstid:

”e) att stödja de väpnade styrkornas och övrig trupps förmåga att i god tid gruppera förband i potentiellt farliga strategiska riktningar, men även att stödja deras insatsberedskap;”⁶⁸

Kavkaz- 08 genomfördes som bekant under juli månad i de södra delarna av det Nord Kaukasiska militärdistriktet, den officiella målsättningen med övningen var att öva insatser mot terroristhot i södra Ryssland, dessutom planerades det att öva genomförandet av fredsframtvängande insatser i konfliktzoner.⁶⁹ Det intressanta är som bekant det som hände efter övningen och även formuleringen: *fredsframtvängande insatser i konfliktzoner*. Det var bland annat det som var det officiella ryska syftet med insatsen i Georgien. Åter till händelserna efter övningen, istället för att återgå till sina baser grupperades förbanden i sydlig riktning. Flera av förbanden som ingick i övningen skulle senare vara inblandade i kriget i Georgien och enligt både ryska och amerikanska bedömare hade *Kavkaz- 08* karaktären av en generalrepetition inför en insats i Syd Ossetien. Övningen kan även ha varit en styrkedemonstration som skulle få en avskräckande effekt.⁷⁰

Av detta kan många slutsatser dras, en slutsats är dock att doktrinen formulering, övningens karaktär och förbandens uppträdande efteråt ligger mer eller mindre helt i linje med varandra. Övningen kan då tolkas som att ha haft ett vilseledande syfte då ryssarna som förevändning för att utgångsgruppera förband i den georgiska riktningen menade på att det var i syfte att genomföra en övning. Denna taktik kan inte betraktas som ny i ryska sammanhang, under kalla kriget var det mer eller mindre standard att NATO höjde beredskapen i samband med ryska storövningar just på grund utav ovanstående.

⁶⁷ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.46

⁶⁸ *Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, översättning* s.7

⁶⁹ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.26

⁷⁰ Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.27

3.4.3 Exempel 3

I kapitel III. Ryska federationens försvarspolitik

”i) att operativt utrusta Ryska federationens territorium och förbereda kommunikationer som syftar till försvar, däribland att bygga och restaurera objekt med särskild inriktning och bilvägar som har militär betydelse;”⁷¹

Som jag tidigare skrev skickades den 31 maj 2008 cirka 400 trupper ur det ryska försvarsministeriets järnvägstrupper till Abkhazien i syfte att reparera sammanlagt 54

kilometer järnväg i utbrytarrepubliken, bland annat i syfte att förbättra de civila förbindelserna med Armenien. Att reparationerna var nödvändiga för att snabbt kunna förflytta ryska förband från Ryssland till Abkhazien pratades det mindre om.⁷² Vilseledningen här skulle kunna vara den falskavisering om anledningen till reparationerna av järnvägen. Förvisso var anledningen till reparationerna ganska uppenbara men genom att delge ofullständig eller felaktig information om verksamheten kan man få motståndaren att fatta beslut som gynnar egen verksamhet.⁷³ Intressant är formuleringen: *förbereda kommunikationer som syftar till försvar*, en klart defensiv innebörd, men om man tittar på andra formuleringar i doktrinen så får man en något annan bild, till exempel:

”26. I syfte att skydda Ryska federationens och dess medborgares intressen och för att stödja den internationella freden och säkerheten i världen kan Ryska federationens väpnade styrkor användas operativt utanför Ryska federationens gränser i enlighet med den internationella rättens allmänt erkända principer och normer, Ryska federationens internationella avtal och federal lagstiftning.”⁷⁴

Förbereda kommunikationer som syftar till försvar skulle alltså i teorin kunna innebära infrastruktursförbättringar utomlands, så länge det syftar till att skydda den Ryska federationen och dess medborgares intressen.

Detta fall skulle även kunna härledas till följande stycke ur **RMD2010**.

”d) tidigt (i förväg) genomförande av informationsstridsföring i syfte att uppnå politiska mål utan att nyttja militärt våld, men även i syfte att skapa gynnsamma reaktioner från världssamfundet kring nyttjandet av militärt våld.”⁷⁵

Att hävda att reparationernas syfte är att förbättra civila kommunikationer i ett område som annars har vissa begränsningar i just den infrastrukturen kan vara en medveten taktik för att

⁷¹ Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, **översättning** s.7

⁷² Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det Kaukasiska lackmustestet* s.26

⁷³ Försvarsmakten, *Doktrin för markoperationer* s.38

⁷⁴ Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, **översättning** s.7

⁷⁵ Ryska Federationens Militärdoktrin 2010, **översättning** s.5

just höja sitt eget moraliska värde i omvärldens ögon. Hade man hävdad den militära nödvändigheten hade reaktionerna troligen haft en annan ton.

3.5 Diskussion utifrån jämförelsen

3.5.1 Finns det ett samband utifrån principen kraftsamling?

Ur många aspekter ja, om man tänker kraftsamlingen som en koncentration av högkvalitativa vapensystem och förmågor så finns det definitivt ett samband mellan *Georgienkriget* och *RMD2010*. Men sambandet kanske ligger mer i att man från rysk sida efter *Georgienkriget* identifierade nödvändigheten i avancerade vapensystem, men kanske framförallt förmågan att kunna nyttja dem. Min uppfattning efter att ha studerat kriget i ett antal olika böcker är just att det Ryska flygvapnet drogs med kraftiga begränsningar när det gäller dels laserstyrda vapen men också i förmågan att genom eldledare samordna markoffensiver med luftföretag. Dessa brister ledde till att man inte fick den effekt man kunnat få om både utrustning och utbildning hade varit av högre kvalitet. Tydligt är dock att man i doktrinen insett detta och det är på många platser det framgår att bland annat stridsfordonens kvalitet och flygvapnets brister har identifierats och planer för förbättringar finns.

Sett ur aspekten styrkeförhållanden och med den våldsamma skillnaden i både materiell och personal som rådde mellan de ryska och georgiska förbanden går det att dra paralleller till vad som förespås i doktrinen, det att moderna konflikter karakteriseras av korta tidsramar. Genom gå in med en sådan överväldigande styrka, både materiell och personell, kunde ramfaktorn korta tidsramar garanteras, dessutom kunde den ryska militären snabbt sätta in förstärkningar på flera fronter vilka medgav en handlingsfrihet i de fall där kraftigare friktioner hade uppstått.

Ett av de tydligaste exemplen anser jag vara formuleringen ”...att i god tid gruppera förband i potentiellt farliga strategiska riktningar” ur doktrinen och vad som alldeles innan kriget skedde efter övningen *Kavkaz 08*. Frågan kvarstår dock vad som kan menas med god tid gruppera förband, god tid måste här kopplas till vilken uppgift man med förbanden avser lösa. I detta fall var det i alla fall gott om tid för förbanden att förbereda sig, framför allt med tanke på att de berörda förbanden lär ha haft högt stridsvärde då de precis övats för scenariot som komma skulle.

3.5.2 Finns det ett samband utifrån principen vilseledning?

Utifrån de exempel jag i tidigare kapitel tog upp anser jag att det finns många kopplingar mellan vad som under *Georgienkriget* skedde och vad som nu står i doktrinen. Ett av de mer utmärkande sambanden tycker jag är det som berör informationsstridföringen som var tämligen omfattande under *Georgienkriget*, och som sedan behandlades under ett antal punkter i doktrinen. Hur många informations ”attacker” under kriget som faktiskt var sanktionerade av den ryska statsmakten/militären är dock mycket oklart, vilket gör frågan något mer komplicerad. Faktum kvarstår dock, många av Georgiens samhällsviktiga institutioner fick sina hemsidor i praktiken nedsläckta, vilket förmodligen både spred förvirring och försämrade informationsspridningen, och som bekant syftar bland annat

vilseledning till att få motståndaren att fatta beslut på tvivelaktiga och helst felaktiga grunder. Slutsatsen torde således kunna vara att kopplingen mellan informationsstridföringen under *Georgienkriget* och vad som står i *RMD2010* är väldigt tydlig.

3.5.3 Avslutande diskussion

Utifrån de exempel jag i analysen behandlat anser jag att det finns många tecken på att det utifrån principerna *Kraftsamling* och *Vilseledning* finns ett samband mellan kriget och doktrinen. Vissa formuleringar i doktrinen överensstämmer egentligen mer eller mindre helt med vad som under kriget skedde, samtidigt som detta kan konstateras så uppstår ännu en fråga, sambandet kanske är lika tydligt om man gör en motsvarande jämförelse fast mot doktrinen från 2000. Det är en intressant fråga men syftet med denna uppsats är som bekant att undersöka huruvida det finns ett samband mellan *Georgienkriget* och *RMD2010*. Frågan öppnar dock upp för vidare forskning i ämnet. Eftersom jag med denna uppsats konstaterar att sambandet faktiskt finns utifrån *kraftsamling* och *vilseledning* väcks tanken på huruvida *Georgienkriget* kan ha varit en testplattform för utformandet av doktrinen från 2010, en spännande tanke som förtjänar vidare undersökning.

Andra formuleringar är något mer otydliga men genom att vrida och vända på argumenten kan man ändå faktiskt se ett samband mellan kriget och doktrinen, det svåra ligger däri att tolka formuleringar i doktrinen och händelser ur kriget. Med det sagt vill jag göra läsaren uppmärksam på att det rent teoretiskt sett finns åtskilliga fler exempel på principerna, huruvida något kan tolkas som *vilseledning* eller *kraftsamling* ligger ofta i betraktarens ögon. De exempel jag har hittat genom att studera doktrinen är de som jag har ansett vara mest tydliga, av utrymmesskäl och av tidsbegränsning har jag inte kunnat analysera fler exempel, tyvärr. Men om jag hade chansen att göra det är jag säker på att jag skulle hitta fler tecken som tyder på ett samband däremellan. Flera exempel, bland annat det som berör den märkliga avslutningen av övningen *Kavkaz- 08* och hur man senare formulerar sig i doktrinen tycker jag tyder på en stark koppling däremellan. *Vilseledningen* är något svårare att analysera då man i doktrinen knappast, eller i alla fall mycket begränsat, uttrycker sig på ett sätt som enkelt kan kopplas till *vilseledning*. Formuleringen ”...även i syfte att skapa gynnsamma reaktioner från världssamfundet kring nyttjandet av militärt våld” är dock ett av de mer tydliga exempel där man kan dra kopplingen till att för att lyckas med det avser man vilseleda omvärlden.

Frågeställningen svaras således med att, ja, det finns ett samband mellan kriget och doktrinen utifrån aspekterna *Kraftsamling* och *Vilseledning*. Men huruvida sambandet är starkt eller vagt svarar uppsatsen inte på, uppsatsen konstaterar snarare att det utifrån de principerna finns liknelser mellan kriget och doktrinen, utifrån givna ramar är alltså sambandet vetenskapligt bevisat.

4. Diskussion av resultatet

Det finns i uppsatsen ett inbyggt dilemma, och det gäller validiteten i mitt svar på frågeställningen, alltså, är mina exempel tillräckligt representativa för att med dem på ett tillräckligt vetenskapligt sätt svara på huruvida det finns ett samband mellan kriget och doktrinen? Att det finns ett samband har jag i uppsatsen konstaterat, men i hur stor utsträckning finns det egentligen liknelser mellan kriget och doktrinen? Frågan är även om jag har använt mina verktyg, *kraftsamling* och *vilseledning* på ett tillfredsställande sätt, jag har i mina jämförelser till stor del utgått från mina egna tolkningar om vad som i exempel från kriget och från doktrinen kan tolkas som någon av principerna. Som jag beskrev i inledningen avsåg jag att nyttja en kvalitativ metod i ett förståelseinriktat syfte, utifrån det synsättet så tror jag dock att uppsatsen är tillfredsställande. Doktrinen innehåller som bekant även en hemlig del vilken jag i min uppsats inte behandlat, det är mycket möjligt att information i den delen på ett avgörande sätt hade förändrat uppsatsen och dess innehåll.

5. Behov av ny forskning

I syfte att ytterligare undersöka rysk doktrin och *Georgienkriget* tror jag att en kvantitativ analys där den ryska doktrinen från 2000 jämförs med *Georgienkriget* och därefter med rysk doktrin från 2010 vara intressant. Man kan då genom att studera två doktriner, en före, och en efter *Georgienkriget* se vad *Georgienkriget* faktiskt förändrade jämfört med tidigare doktriner.

Ett område som man i doktrinen ständigt tycks återkomma till är utvecklingen av ledningssystemen inom den Ryska försvarsmakten. Att den sektorn tycks ha givits så pass mycket utrymme i *RMD2010* tror jag beror på att det var ett av de områden där den Ryska försvarsmakten identifierade som mest bristfälligt, om man önskar fördjupa sig i det ämnet så vore en studie av kriget med utgångspunkt i ledningssystemen intressant.

6. Sammanfattning

Maktdemonstration Kaukasus

Syfte

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka om det, utifrån principerna *Kraftsamling* och *Vilseledning*, finns ett samband mellan *Georgienkriget* och den *Ryska federationens Militärdoktrin 2010(RMD2010)*. Det jag i min uppsats gör är att identifiera exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* i doktrinen och sedan jämför dem med kriget, för att på så sätt undersöka om det finns händelser däri som är jämförbara med formuleringar i doktrinen. De exempel jag i doktrinen identifierar är självfallet inte av ryska myndigheter uttalade exempel på *Kraftsamling/Vilseledning*, det är snarare författarens tolkning som är avgörande för vad som i doktrinen och kriget kan tolkas som exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning*. Således syftar även uppsatsen till att belysa exempel på *Kraftsamling* och *Vilseledning* i doktrinen och i kriget.

Metod

Metoden som används är fallstudier av *den Ryska federationens Militärdoktrin 2010* och av kriget, sex exempel som framkommer ur fallstudierna jämförs sedan med definitionen och den subjektiva uppfattningen av vad principerna kraftsamling och vilseledning innebär. Teorin är att jag med hjälp av dessa två principer kan svara på frågeställningen:

Finns det ett samband mellan den Ryska federationens Militärdoktrin 2010 och Georgienkriget 2008?

- *utifrån aspekterna Kraftsamling och Vilseledning?*

Disposition

Inledningsvis sker beskrivningar och redogörelser för begreppet krigföringens grundprinciper samt en djupare beskrivning av principerna *kraftsamling* och *vilseledning*. Därefter beskrivs *Georgienkriget* i en kronologisk ordning med några av de viktigaste datumen redovisade. Efter det beskrivs *den Ryska federationens militärdoktrin 2010*. Därefter sker en jämförelse mellan exempel ur doktrinen och händelser i kriget, exemplen som jämförs och diskuteras är exempel av *Kraftsamling* och *Vilseledning*. Genom en avslutande diskussion svarar jag avslutningsvis på min frågeställning, en diskussion av resultatet sker även här.

Slutsatser

I uppsatsen dras slutsatserna att, utifrån de sex exempel jag i uppsatsen behandlar så finns det ett samband mellan doktrinen och kriget. Formuleringarna i doktrinen som kan uppfattas som exempel på *Kraftsamling* respektive *Vilseledning* återfinns och praktiserades under kriget, vilket då utifrån principerna påvisar ett samband mellan kriget och doktrinen. .

Författaren till denna uppsats är *Kadett Magnus Fällman* vid *den återuppståndna 215:QRZN* vid Militärhögskolan Karlberg. Uppsatsen skrevs som examensuppsats vårterminen 2010.

7. Litteratur- och källförteckning

Litteratur

S.E.Cornell, J.Popjanevski, N.Nilsson, *Russia's War in Georgia: Causes and implication for Georgia and the World* (Washington: Central Asia-Caucasus Institute & Silk Road Studies Program, 2008) **ISBN: 978-91-85937-35-6**

Lars Ulfving, *Rysk krigskonst* (Stockholm: Försvarshögskolan, 2005) **ISBN 91-89683-37-4**

Lars Ulfving, *Den stora maskeraden – Sovjetrysk militär vilseledning* (Stockholm: Försvarshögskolan 2000) **ISBN 91-87136-63-5**

Marco Smedberg, Torbjörn Rimstrand, *Om stridens grunder* (Stockholm: Page One Publishing AB 1994)

Totalförsvarets Forsknings Institut, *Rysslands Militär Doktrin 2010* (FOI: Appendix till FOI MEMO 3097, 2010-02-09)

Totalförsvarets forskningsinstitut, *Det kaukasiska lackmustestet* (Stockholm: FOI-R-2563-SE, ISSN 1650-1942 2008)

Jerker Widén, Jan Ångström, *Militärteorins Grunder* (Stockholm: Försvarsmakten 2004)
Mnr: M7740-774023

Doktriner

Försvarsmakten, *Doktrin för Markoperationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005)

Försvarsmakten, *Doktrin för Gemensamma operationer* (Värnamo: Fälth & Hässler 2005)

Försvarsmakten, Svensk översättning av *Ryska federationens militärdoktrin 2010* (Försvarsavdelningen Moskva 2010-02-10) original: www.krenmlin.ru publicerad 2010-02-05

Internetkällor

Kadett Martin Svensson, *Rysk – Georgiska kriget, Rysk maskirovka eller georgisk rundgång?* (Försvarshögskolan: 2009) permalänk: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:fhs:diva-104>

Bilagor

Bilaga 1: George Friedman, *The Russo Georgian War and the Balance of Power* (Strategic forecasting Inc, 12 Augusti 2008) www.stratfor.com

Bilaga 1.⁷⁶ Kartan beskriver läget den 11 Augusti 2008



⁷⁶ George Friedman, *The Russo Georgian War and the Balance of Power* (Strategic forecasting Inc, 12 Augusti 2008) www.stratfor.com